

Tehottoman kopiosuojauksen tahaton kiertäminen

8.11.2005 12:18 — Jaakko Kuivalainen

Vuoden vaihteessa voimaan tulevan Lex Karpelan ruotimisessa vähemmälle huomiolle - vaikkakaan ei kokonaan huomiotta - on jäänyt tehokkaan suojauksen määritelmän kääntöpuoli. Nimittäin kysymys, missä vaiheessa musiikin kopiointiin käytetty ohjelma muuttuu tekijänoikeuslainsuojattomaksi.

Kopiointiin käytetyn tietokoneohjelman ei tarvitse olla varsinaisesti lainvastainen. Riittää, jos poliisi ja syyttäjä hämääntyvät.

Tekijänoikeuden valvoja TTVK voisi silloin halutessaan tehdä kiusaa sellaisille ohjelmistojen välikäsille kuin Tietokone.fi, MBnet tai Afterdawn, joiden ohjelmistolistoilta löytyy muun muassa suomalainen Easy CD-DA Extractor.

Opetusministeriön lainvalmistelijat ovat myöntäneet mutamaankin otteeseen, että Lex Karpelalla yritetään suojata myös cd-levyjen kaltaisten levyjen kopiosuojauksia, ja Easy CD-DA tekee selvää jälkeä niin ensimmäisen kuin toisenkin sukupolven suojauksista.

Toisaalta kyseisen ohjelmiston toiminta perustuu pitkälti siihen, että se osaa kohdella levyjä red book -standardin mukaisina audio-cd-levyinä. Suojauksen kiertäminen on siis enemmän tai vähemmän tahatonta - levyn normaalin käytön oheisilmiö, joka kertoo enemmän suojauksesta kuin sen sivuuttavasta ohjelmasta.

Markkinointia ja mainontaa

Afterdawnissa ohjelman esittelyssäkin muistetaan kuitenkin mainita, että Easy CD-DA piut paut välittää kopiosuojauksista:

"Easy CD-DA:n hienoin ominaisuus on sen kyky kopioida käytännössä kaikki kopiosuojatut CD audio -levyt"

Lex Karpelan mukaan edellämäinitusta voisi seurata ongelmia:

"1) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan

tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;"

Lex Karpelan toisen kriteerin mukaan laittomalla kierto-ohjelmalla on vain vähäistä muuta kaupallista käyttöä tai merkitystä. Kopiointiohjelmilla on paljonkin muuta käyttöä - kuten ihan tavallisten (ostettujen) cd-levyjen kopiointi (omaan käyttöön) - mutta estääkö se asian päättymistä käräjien ratkaistavaksi?

Ilmaisohjelmistojen jakelun kaupallisuuden kriteerit voisivat ainakin alemmissa oikeusasteissa täytyä vaikkapa siksi, että kaikilla sivustoilla näytetään mainoksia, ja ilmaiset ohjelmistot keräävät kävijöitä. Katsoihan Tuusulan käräjäoikeus ansiotarkoitukseksi elokuvien jakamisen vertaisverkossa, koska tekijä hyötyi itsekin vertaisverkoista.

MBNetin ja Tietokoneen emon SanomaWSOY:n kassassa riittää rahaa pohdiskella oikeudessa, onko mikään ohjelma kiertoväline, mutta voisin kuvitella, että Afterdawn Oy:lle tai Easy CD-DA:n kehittäjälle jo pelkkä oikeudenkäynti olisi melkoinen ponnistus.

Tarkoitus ja suunnitelmat takaavat tehokkuuden?

Lex Karpelassa puhutaan nimenomaan tehokkaan teknisen suojauksen kiertämisestä. Suomessa myytävissä cd:n kaltaisissa levyissä toistaiseksi yleisin on ollut Macrovisionin CDS-200-suojaus, jonka ohittaminen onnistuu Windows-koneessakin vahingossa. Riittää, että käyttäjällä ei ole ylläpito-oikeuksia. Selkeästi harkitumman kiertämisen voi tehdä shift-näppäimellä, jolloin käyttäjä ei välttämättä törmää levyllä koneelle tunkeviin ylimääräisiin ohjelmiin.

Hätäisempi voisi päätellä, että ainakin CDS-200 on heikko suojaus, jonka kiertämistä tai kiertämisen helpottamista varten tehtyjä ohjelmia saa ihan vapaasti valmistaa tai tuoda maahan yleisölle levittämistä varten, levittää yleisölle, myydä, vuokrata, mainostaa myytäväksi tai vuokrattavaksi ja pitää jopa hallussa kaupallisessa tarkoituksessa.

Toisen sukupolven suojaukset, kuten Sony BMG:n rootkit-drm, ovat Windows-järjestelmissä [asetetta tehokkaampia](#). Toisaalta suojauksista ei näy merkkiäkään muissa käyttöjärjestelmissä. Jälleen joku voisi pitää tätäkin merkinä tehottomuudesta, mutta valitettavasti tehokkaat suojaukset määritellään laissa ?suunnitelmien? ja ?tavoitellun suojan toteutumisen? mukaan. Vasta-argumenttina 2g-suojan tehottomuudelle käy siis se, että suojaa haetaankin vain Windows-ympäristössä (ja ainoastaan ylläpitäjien teoilta).

Audioraidan lukeminen cd-levyltä sinne kuulumattomien tiedostojen sijaan ei terveellä järjellä ajateltuna voi ikinä olla tehokkaan suojauksen kiertämistä, mutta minun terveellä järjellä

ei tässä asiassa ole paljoakaan väliä. Kokonaan oma lukunsa ovat dvd-elokuvien suojauksen kiertoon tarkoitettut ohjelmistot.

Opetusministeriön lakiarkkitehdit **Jukka Liedes** ja **Jorma Waldén** ovat saaneet tarpeekseen tehokkaan teknisen suojauksen määrittelystä. Eikä heidän enää tarvitsekaan sitä yrittää. Laki on jo hyväksytty ja vahvistettu. Ja jos ihan tarkkoja ollaan, tässä vaiheessa on se ja sama, miten opetusministeriö pykälää tulkitsee.

Loppuun kai kuuluu todeta, että Tietokone.fi ja MBnet kuuluvat samaan suureen SanomaWSOY-perheeseen kuin minunkin palkkani maksava Taloussanomat.

Kirjoitus perustuu digitoday.fi:n Tekijänoikeuslaki-blogissa julkaistuun [merkintään](#)

<http://www.digitoday.fi/mielipide/2005/11/08/tehottoman-kopiosuojauksen-tahaton-kiertaminen/200517042/66>